

TAKVİYE EDİCİ GIDALAR 2013

İlhami ŞAHİN

Gıda Mühendisi

Gıda İşletmeleri ve Kodeks Daire Başkanlığı

Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

ilhami.sahin@tarim.gov.tr

8.Gıda Mühendisliği Kongresi
07 Kasım 2013, Ankara

T.C.
GIDA TARIM VE HAYVANCILIK
BAKANLIĞI

Sunum İçeriği

- 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu
- Takviye Edici Gıdaların İthalatı, Üretimi, İşlenmesi ve Piyasaya Arzına İlişkin Yönetmelik
- Türk Gıda Kodeksi Takviye Edici Gıdalar Tebliği
- Resmi Kontroller
- Ürün Doğrulama ve Takip Sistemi (UDTS)

5996 sayılı Kanun

T.C.
GIDA TARIM VE HAYVANCILIK
BAKANLIĞI

Takviye edici gıdalar:

- Normal beslenmeyi takviye etmek amacıyla,
- vitamin, mineral, protein, karbonhidrat, lif, yağ asidi, amino asit gibi besin öğelerinin veya bunların dışında
- besleyici veya fizyolojik etkileri bulunan bitki, bitkisel ve hayvansal kaynaklı maddeler, biyoaktif maddeler ve benzeri maddelerin konsantre veya ekstraktlarının tek başına veya karışımlarının,
- kapsül, tablet, pastil, tek kullanımlık toz paket, sıvı ampul, damlalıklı şişe ve diğer benzeri sıvı veya toz formlarda hazırlanarak
- günlük alım dozu belirlenmiş ürünleri.

Takviye edici gıdalar ve özel tıbbî amaçlı diyet gıdalar MADDE 28- (1)

Takviye edici gıdaların üretim, ithalat, ihracat ve kontrolüne ilişkin usul ve esaslar **Bakanlıkça** belirlenir.

Ancak, özel tıbbî amaçlı diyet gıdaların üretim, ithalat, ihracat ve kontrolüne ilişkin usul ve esaslar **Sağlık Bakanlığınca** belirlenir.

Takviye Edici Gıdaların İthalatı, Üretimi, İşlenmesi ve Piyasaya Arzına İlişkin Yönetmelik

Yönetmelik

- 5996 sayılı Kanun'un **28 nci** maddesine dayanılarak hazırlanmış olup
- **02.05.2013** tarih ve 28635 sayılı Resmi Gazete'de **yayımlanmıştır.**
- **02.08.2013** tarihinde **yürürlüğe girmiştir.**
- **GEÇİCİ MADDE 1 – (1)** Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce ithal edilen ve/veya üretilen ve/veya işlenen ve/veya piyasaya arz edilen takviye edici gıdalar için **31/12/2014** tarihine kadar bu Yönetmeliğe göre onay alınması zorunludur.

Yönetmeliğin Amacı

Takviye edici gıdaların

- ithalatı,
- üretimi,
- İşlenmesi
- piyasaya arzına

ilişkin usul ve esaslarını belirlemektir.

Yönetmeliğin Kapsamı

- Takviye edici gıdaları ithal eden, üreten, işleyen ve piyasaya arz eden işletmelerin kayıt edilmesi,
- piyasaya arzı, işyeri sorumlukları,
- Takviye edici gıdaların onayı, İzlenebilirliği,
- Takviye Edici Gıda Komisyonu'nun kuruluşu, çalışma usul ve esasları

Takviye Edici Gıda Komisyonu (TEGK)

Takviye edici gıda konusunda deneyimli

- Bakanlıktan **altı temsilci**
- Sağlık Bakanlığı'ndan **üç temsilci**
- Her iki Bakanlıkça ayrı ayrı seçilecek konusunda temayüz etmiş **üçer bilim insanı** olmak üzere **on beş üyeden** oluşmaktadır.

Komisyondun Kuruluğu

Komisyondun Bağkanı ve Üyeleri
Bakanlık Makamınca onaylanmığtır.

Komisyonun Görev, Yetki ve Sorumlulukları

İthal edilecek, üretilecek ve işleme tabi tutulacak
Takviye Edici Gıdaların

- Risk değerlendirmesini yapar.
- Değerlendirme Sonucunu Bakanlığa sunar.

Uzman Veri Tabanı

Bakanlık

Bu Yönetmelik kapsamında,
Komisyon'un yapacağı çalışmalara
uzman desteği sağlamak amacı ile

Uzmanların uzmanlık alanlarını ve iletişim bilgilerini içeren
verilerin yer aldığı Takviye Edici Gıda Uzman Veri Tabanı
oluşturur.

Takviye Edici Gıda Üretimi, İşlenmesi, İthalatı ve Onayı

İl Müdürlüğü tarafından

- Bitki listesinde pozitif olarak belirtilen ve tek bir bitkiden oluşan veya ilgili mevzuatında limitleri belirlenmiş olan tek bir bileşenden oluşan takviye edici gıdalar il müdürlüklerince değerlendirilir.

(Ayrıca, takviye edici gıda içeriğinde tek bir bitki veya limitleri belirlenmiş tek bir bileşen olan fakat içeriğinde katkı maddesi, aroma vericiler, işlem yardımcıları gibi diğer bileşenleri bulunduran takviye edici gıdanın başvurusu il müdürlüğünce değerlendirilir ve onaylanır)

Takviye Edici Gıda Üretimi, İşlenmesi, İthalatı ve Onayı

İl Müdürlüğü

Komisyon tarafından değerlendirilecek takviye edici gıdaya ait başvuru dosyasında yer alan bilgi ve belgeleri

- CD\DVD halinde resmi yazı ile ve
- Elektronik olarak Genel Müdürlüğe gönderir.

Takviye Edici Gıda Üretimi, İşlenmesi, İthalatı ve Onayı

Genel Müdürlük

- İl Müdürlüğü tarafından gönderilen bilgi ve belgeleri inceler.
- Belgeleri toplantı öncesi ön hazırlık için Komisyon üyelerine gönderir.

Takviye Edici Gıda Üretimi, İşlenmesi, İthalatı ve Onayı

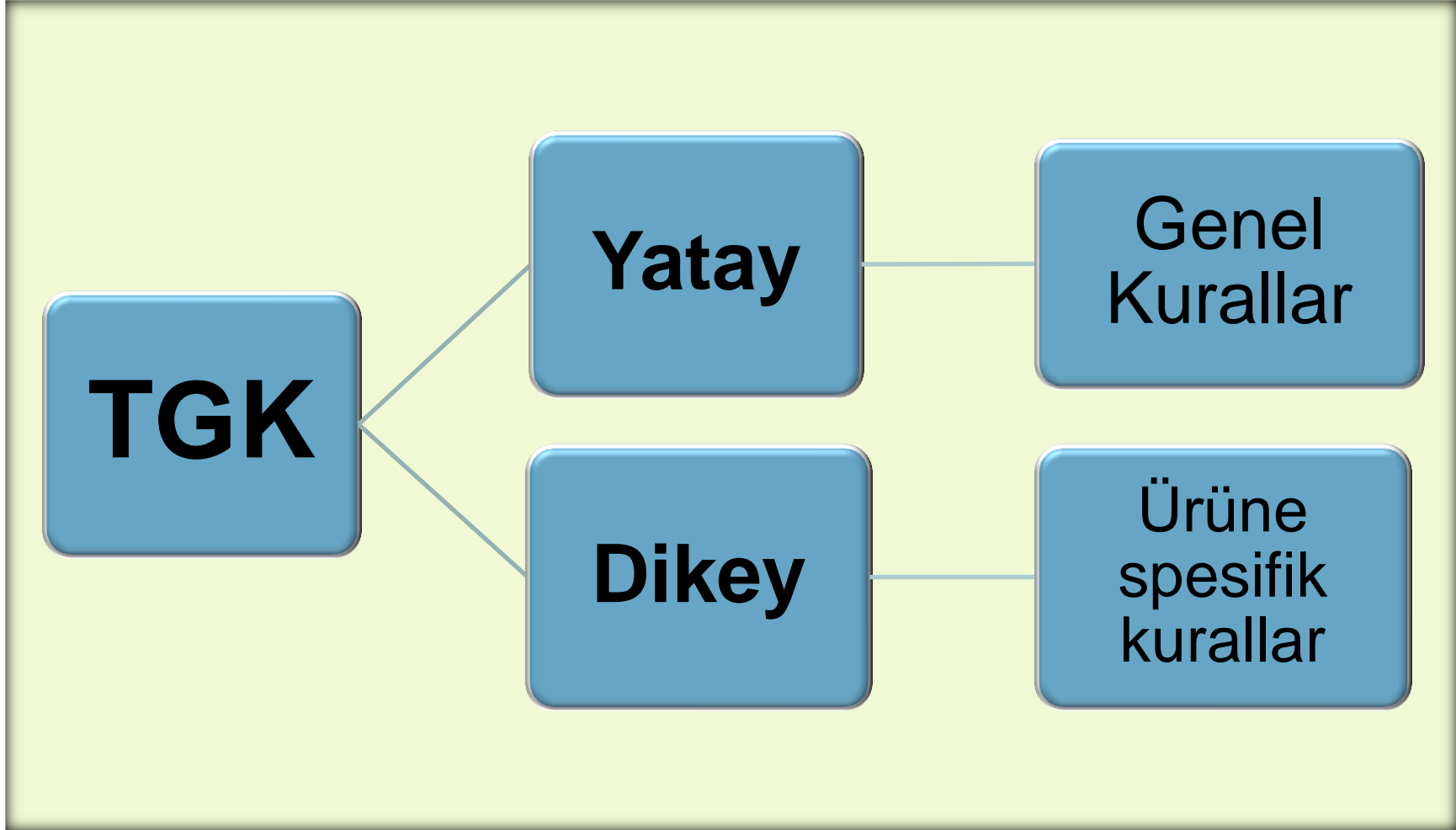
Komisyonu gelen takviye edici gıdanın Değerlendirme sonucu

- Uygun ise Onay verilmesi için
- Uygun değil ise onay verilmemesi ve dosyanın iadesi için
gerekli işlemler Genel Müdürlük kanalı ile ilgili İl Müdürlüğü tarafından yapılır.

Türk Gıda Kodeksi
Takviye Edici Gıdalar Tebliği
(Tebliğ No: 2013/49)

T.C.
GIDA TARIM VE HAYVANCILIK
BAKANLIğI

Özel Beslenme Amaçlı Gıdalar

- TGK-Bebek Formülleri Tebliği
- TGK-Devam Formülleri Tebliği
- TGK-Bebek ve Küçük Çocuk Ek Gıdaları Tebliği
- TGK-Özel Beslenme Amaçlı Gıdalar Tebliği
- Özel Beslenme Amaçlı Gıdalara Eklenebilecek Bileşenler Tebliği
- TGK-Kilo Verme Amaçlı Gıdalar Tebliği
- TGK-Gluten İntoleransı Olan Bireylere Uygun Gıdalar Tebliği
- TGK- Sporcu Gıdaları Tebliği

Tebliğ çalışma süreci

- Özel Beslenme Amaçlı Gıdalar İhtisas Alt Komisyonu tarafından **Temmuz 2007'de** başlanmıştır.
- İlgili kurum ve kuruluşlara görüşe açıldı.
- Tebliğ Taslağı 02.03.2010 tarihinde Avrupa Birliği ve Dünya Ticaret Örgütü'ne bildirim sunulmuştur.

TGK-Takviye Edici Gıdalar Tebliği

Amaç

MADDE 1-(1) Bu Tebliğin amacı; takviye edici gıdaların tekniğine uygun ve hijyenik şekilde üretim, hazırlama, işleme, muhafaza, depolama, taşıma ve piyasaya arzını sağlamak üzere ürün özelliklerini belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2-(1) Bu Tebliğ; takviye edici gıdaları kapsar.

Dayanak

MADDE 3-(1) a) 29/12/2011 tarihli ve 28157 3 üncü mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türk Gıda Kodeksi Yönetmeliğine dayanılarak,
b) 2002/46/EC sayılı Gıda Takviyeleri ile ilgili Üye Ülke Mevzuatının Birbirine Yaklaştırılması ile ilgili Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifine paralel olarak,

Tanımlar

MADDE 4-(1) Bu Tebliğde geçen;

- a) **Bakanlık:** Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığını,
- b) **Besin öğesi:** Vitaminler veya mineralleri,
- c) **Botanikler:** Bitkiler, otlar, mantar, alg ve bunların ekstraktlarını,
- ) **Diğer maddeler:** Vitaminler, mineraller ve botanikler dışında besleyici veya fizyolojik etkileri bulunan maddeleri,

d) **Takviye edici gıda:**

- Normal beslenmeyi takviye etmek amacıyla,
- vitamin, mineral, protein, karbonhidrat, lif, yağ asidi, amino asit gibi besin öğelerinin veya bunların dışında besleyici veya fizyolojik etkileri bulunan bitki, bitkisel ve hayvansal kaynaklı maddeler, biyoaktif maddeler ve benzeri maddelerin konsantre veya ekstraktlarının
- tek başına veya karışımlarının,
- kapsül, tablet, pastil, tek kullanımlık toz paket, sıvı ampul, damlalıklı şişe ve diğer benzeri sıvı veya toz formlarda hazırlanarak
- günlük alım dozu belirlenmiş ürünleri,

Ürün özellikleri

MADDE 5-(1) Bu Tebliğ kapsamındaki takviye edici gıdaların özellikleri aşağıda verilmiştir.

- a) Takviye edici gıdalarda, sadece **Ek-1’de yer alan vitamin ve mineraller, Ek-2’de belirtilen formlarda** kullanılır.
- b) Takviye edici gıdalarda kullanılan **vitamin ve minerallerin günlük maksimum limitleri Ek-3’e** uygun olur.
- c) Vitaminlerin miktarı **Ek-4’de yer alan çevirme faktörleri** kullanılarak hesaplanır.

Ürün özellikleri (devam)

ç) Bu Tebliğ'in 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde belirtilen ve takviye edici gıdaların bileşiminde bulunan botanikler, Bakanlık tarafından oluşturulan ve Bakanlık resmi internet sitesinde yayımlanan **Bitki Listesi**'ne uygun olur.

d) Bu Tebliğ'in 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinde belirtilen ve takviye edici gıdaların bileşiminde bulunan diğer maddelerin Bakanlıkça oluşturulan ve Bakanlık resmi internet sitesinde yayımlanan "**Takviye Edici Gıdalarda Kullanımı Yasak ve Kısıtlı Maddeler Listesi**"ne uygun olması gerekir.

Ürün özellikleri (devam)

e) Takviye edici gıdalar son tüketiciye **sadece hazır ambalajlı** olarak sunulur.

f) Vitamin ve mineral içeren takviye edici gıdalarda; üretici tarafından tüketilmesi tavsiye edilen ürünün günlük porsiyonundaki her bir besin ögesinin minimum miktarı;

- 11 yaş ve üzeri bireyler için Türk Gıda Kodeksi Etiketleme Yönetmeliğinde yer alan beslenme referans değerinin %15'i olmalıdır.
- 4-10 yaş grubu çocuklar için ise bu değer yarısı alınmalıdır.

Etiketleme

MADDE 13- (1) Bu Tebliğ kapsamında yer alan ürünler, 29/12/2011 tarihli ve 28157 sayılı 3 üncü mükerrer Resmi Gazete’de yayımlanan **Türk Gıda Kodeksi Etiketleme Yönetmeliği’nde yer alan hükümlere uygun olur.**

Bu Yönetmelikteki kurallara ek olarak;

- a) Türk Gıda Kodeksi Etiketleme Yönetmeliği’nin 5 inci Bölümü, bu Tebliğ kapsamındaki ürünlere uygulanmaz. (**beslenme yönünden etiketleme**)
- b) Türk Gıda Kodeksi Etiketleme Yönetmeliğininin 17 nci maddesinin birinci fıkrası çerçevesinde, bu Tebliğ kapsamındaki ürünler sadece ‘**takviye edici gıda**’ adı altında piyasaya arz edilir.

Etiketleme (devam)

- c) Takviye edici gıdaların etiketinde, sunumunda ve reklâmında; **bir hastalığı önleme, tedavi etme veya iyileştirme özelliğine sahip olduğunu bildiren veya böyle özelliklere atıfta bulunan ifadeler yer alamaz.**
- ç) Takviye edici gıdaların etiketinde, sunumunda ya da reklâmında; **besin öğelerinin yeterli ve dengeli bir beslenme ile karşılanamayacağını belirten, ima eden veya vurgulayan ifadeler yer alamaz.**

Etiketleme (devam)

d) Takviye edici gıdalarda bulunan besin ögeleri, botanikler ve diğer maddelerin miktarları, **ürünün tüketilmesi önerilen günlük porsiyonu üzerinden etikette sayısal olarak** belirtilir. Vitamin ve mineraller için Ek-1'de belirtilen birimlerin kullanılması gerekir.

e) Vitamin ve minerallerle ilgili bilgiler verilirken, (d) bendinde beyan edilen değerler, **Türk Gıda Kodeksi Etiketleme Yönetmeliğinde yer alan beslenme referans değerlerinin yüzdesi olarak da etikette** belirtilir. Vitamin ve mineraller için referans değerlerinin yüzdesi grafik formunda da verilebilir.

Etiketleme (devam)

f) Beslenme referans değeri olmayan besin öğeleri için “**beslenme referans değeri yoktur.**” ifadesi etiket üzerinde belirtilir.

g) (d) bendinde beyan edilen değerler, üreticinin analizlerine dayanarak beyan ettiği sapma değerleri içerisinde olmak zorundadır.

ğ) **4 yaşın altındaki bebek, küçük çocuk ve çocuklar için takviye edici gıda üretilemez, piyasaya arz edilemez.**

Etiketleme (devam)

h) Bu Tebliğ kapsamında 4-10 yaş grubuna yönelik ürünlerin etiketinde ürün adıyla birlikte “**4-10 yaş grubu çocukların kullanımına uygundur.**” ifadesi belirtilmelidir.

Bu yaş grubuna yönelik olmayan takviye edici gıdaların etiketinde çocuklara yönelik olduğunu ima eden şekil, resim, ifade yer alamaz.

ı) Üretici tarafından, **yetişkin kadın ve erkekler ile, gençlik ve yaşlılık dönemlerine** yönelik tavsiye edilen ürünlerin etiketinde ürünün, tavsiye edilen kullanıcı grubu veya yaş grubu için üretildiğini belirten ifade yer alabilir.

Etiketleme (devam)

i) Takviye edici gıdaların etiketinde aşağıdaki ifadelerin beyan edilmesi gerekir:

✓ Ürünü karakterize eden besin öğelerini, botanikleri ve diğer maddeleri sınıflandıran veya bu maddelerin doğasını gösteren isim.

✓ Üretici tarafından tüketilmesi tavsiye edilen günlük porsiyon miktarı.

✓ *“Tavsiye edilen günlük porsiyonu aşmayın.”*

✓ *“Takviye edici gıdalar normal beslenmenin yerine geçemez.”*

✓ *“Çocukların ulaşamayacağı yerde saklayın.”*

✓ *“İlaç değildir. Hastalıkların önlenmesi veya tedavi edilmesi amacıyla kullanılmaz.”*

✓ *“Hamilelik ve emzirme dönemi ile hastalık veya ilaç kullanılması durumlarında doktorunuza danışın.”*

✓ Üreticinin diğer uyarıları.

Etiketleme (devam)

j) (i) bendinin 6 ncı alt bendinde yer alan “İlaç değildir.” ifadesi Ek-5’de tanımlanan ‘x’ yüksekliğinin en az 3 mm olduğu punto büyüklüğündeki karakterler kullanılarak yazılır.

Ek – 5

'X' Yüksekliğinin Tanımı

ilaç değildir x

'X' yüksekliği: $x \geq 3$ mm olmalıdır,

Yatay kodekse atıflar:

- ✓ Katkı maddeleri
- ✓ Aroma vericiler ve aroma verme özelliği taşıyan gıda bileşenleri
- ✓ Bulaşanlar
- ✓ Pestisit kalıntıları
- ✓ Hijyen
- ✓ Veteriner ilaçları tolerans düzeyleri
- ✓ Ambalajlama
- ✓ Taşıma ve depolama
- ✓ Numune alma ve analiz metotları

İdari yaptırım

MADDE 17- (1) Bu Tebliğe aykırı davrananlar hakkında 13/06/2010 tarihli ve 27610 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununun ilgili maddelerine göre idari yaptırım uygulanır.

Geçici hükümler

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Gıda işletmecisi, bu Tebliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce ithal edilen veya üretilen veya işlenen veya piyasaya arz edilen ve bu Tebliğin yürürlüğe girdiği tarihten sonra da ithal edilmesi veya üretilmesi veya işlenmesi veya piyasaya arz edilmesi devam eden **aynı takviye edici gıdaları 31/12/2014 tarihine kadar bu Tebliğ hükümlerine uygun hale getirmek zorundadır.**

Yürürlük

MADDE 18– (1) Bu Tebliğ **yayımlı tarihinde yürürlüğe girer.**

Vitamin ve Minerallerin Günlük Maksimum Limitleri

Vitamin ve Mineraller	4-10 yaş**	11 yaş ve üzeri
Vitamin A (RE) (µg)	500	1000
Beta-karoten (mg)	3,5	7
Vitamin D (µg)	12,5	25
Vitamin E (α-TE) (mg)	135	270
Vitamin B1 (tiamin) (mg)*	-	-
Vitamin B2 (riboflavin) (mg)*	-	-
Vitamin B3 (niasin) (mg NE)***	250	500
Vitamin B5 (pantotenik asit) (mg)*	-	-
Vitamin B6 (piridoksin) (mg)	5	10
Vitamin B12 (kobalamin) (µg)*	-	-
Vitamin C (mg)	500	1000
Vitamin K (µg)*	-	-
Folik asit (µg)	300	600
Biotin (µg)*	-	-
Manganez (mg)	1	2

Selenyum (μg)	100	200
Molibden (μg)	175	350
Magnezyum (mg)	125	250
İyot (μg)	75	150
Çinko (mg)	7,5	15
Bakır (μg)	1000	2000
Kalsiyum (mg)	750	1500
Krom (μg) [*]	-	-
Demir (mg)	8,5	17
Fosfor (mg)	350	700
Potasyum (mg)	750	1500
Flor (mg)	1,75	3,5
Sodyum (mg) [*]	-	-
Klor (mg) [*]	-	-
Bor (mg)	4	8

BİTKİ LİSTESİ

SIRA NO	LATİNCE İSİM	İNGİLİZCE İSMİ / KULLANILAN KISMI	TÜRKÇE İSMİ	KULLANILAN KISMI	POZİTİF/NEGA TİF
1	<i>Abies sp.</i>	Fir, shoots	Gök nar, Köknar	Sürgünler	P
2	<i>Acacia arabica, A. senegal</i>	Acacia	Arap zamkı	Zamkı	P
3	<i>Acer saccharum</i>	Sugar Maple		Gövdeden Elde Edilen Usare	P
4	<i>Achillea biebersteinii Afan. (Syn. A. micrantha)</i>		Pire otu, Sarı civanperçemi	Toprak üstü	P
5	<i>Achillea millefolium</i>	Yarrow, flowers	Civanperçemi çiçeği	Çiçek	P
6	<i>Achillea millefolium</i>	Yarrow, herb	Civanperçemi	Toprak üstü	P
7	<i>Acorus calamus</i>	Sweet Sedge, Sweet Flag, rhizome	Eğirkökü	Rizom	N
8	<i>Acorus tatarinowii</i>	Acarus, rhizome		Rizom	N
9	<i>Actinidia chinensis</i>	Kiwi, fruit	Kivi	Meyve	P
10	<i>Adonsonia digitata</i>	Baobab		Meyve	P
11	<i>Aesculus hippocastanum</i>	Horse-Chestnut, bark	At Kestanesi	Gövde Kabuğu	P
12	<i>Aesculus hippocastanum</i>	Horse-Chestnut, flowers	At Kestanesi	Çiçek	P
13	<i>Aesculus hippocastanum</i>	Horse-Chestnut, leaves	At Kestanesi	Yaprak	P
14	<i>Aesculus hippocastanum</i>	Horse-Chestnut, seeds	At Kestanesi	Tohum	P
15	<i>Aframomum meleguetta</i>	Grains of paradise, seeds	Aframomum	Tohum	N (Cin ve Votka üretimi hariç)
16	<i>Agastache anisata (Agastache foeniculum)</i>	Anise hyssop			N
17	<i>Agave americana</i>	Century plant, maguey / fermented juice of leaves	Agave	yaprak usaresinin fermentasyonu sonucu elde edilen sıvı (Agave şurubu)	P
	<i>Agave tequilana</i>	Century plant, maguey / fermented juice of	Agave	yaprak usaresinin fermentasyonu sonucu elde edilen sıvı (Agave	P

Takviye Edici Gıdalar

Resmi Kontroller

Resmi kontroller

- 5996 sayılı Kanun kapsamında gıda ürünleri için risk esasına dayalı olarak denetim ve kontrol planları hazırlanmaktadır.
- 2012 yılı için Takviye Edici Gıda Üreten İşyerleri için gıda kontrol planı hazırlanmıştır.
- 2013 Yılı için Takviye Edici Gıda Satan İşyerleri için gıda kontrol planı hazırlanmıştır.

Takviye Edici Gıdalara Yönelik 2012 yılı kontroller

	Denetim Sayısı	İPC Sayısı	Savcılık
Üretim Yeri	295	71	5
Satış Yeri	4445	104	1
İthalatçı Firma	123	9	1
TOPLAM	4863	184	7

- **2013 yılı kontrolleri devam etmektedir.**

- 2012 ve 2013 yıllarında içerisinde ilaç etkin maddesi olan takviye edici gıda niteliğinde **23 ürün** Bakanlık resmi internet sitesinde **kamuoyunun bilgisine sunulmuştur.**

Takviye Edici Gıdalara İlişkin Başvurular

	Başvuru Sayısı
2009	165
2010	765
2011	1193
2012	478
2013	656

Ürün Doğrulama ve Takip Sistemi (UDTS)

T.C.
GIDA TARIM VE HAYVANCILIK
BAKANLIĞI

Ürün Doğrulama ve Takip Sistemi (UDTS)

- 03/09/2013 tarihli TGK Etiketleme Yönetmeliği Değişikliği 7nci Maddesinde yer alan
- **“Bakanlık tarafından belirlenen ürün takip sisteminin uygulanacağı gıda veya gıda grupları ile uygulama süresi Bakanlık tarafından belirlenerek Bakanlık internet sitesinde yayımlanır”** hükmü gereği
- Ürün takip sistemi uygulanacak gıda ve gıda grupları ile uygulama süresi belirlenmiştir.
- **Takviye edici gıdalar**
Uygulamanın son başlama tarihi: 31.12.2013
- **<https://www.udts.com.tr/>**

Stratejik Plan

Merkez Üst Yöneticiler

Organizasyon Şeması

Taşra Teşkilatı

Tarım Eski Bakanlarımız

[Birimler](#)

Bakanlık Logoları

Kurumsal Kimlik

Bulduğunuz Alan :

Tarım » İçerikler

Gıda ve Yem Hizmetleri

Gıda Hizmetleri

Kodeks

- Kodeks Faaliyetleri

TEŐEKKÜRLER.

www.tarim.gov.tr

